จังหวัดขอนแก่น

ระดับการคัดสรร

อำเภอ

1. ชื่ออาหาร

ชื่อหลัก : ไก่ย่าง (พรไก่ย่าง) ตำบลโนนทัน
ชื่ออื่นๆ เช่น ชื่อภาษาถิ่น (ถ้ามี):

2. แหล่ง

ชุมชน บ้านกุดฉิม อำเภอ หนองเรือ ตำบล โนนทัน

3. ประเภทอาหาร

3.1 หมวดหมู่ อาหารพื้นถิ่น

3.2 ลักษณะ คาว

4. ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ) /อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น) /ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

ความเป็นมา (ภูมิหลัง/ความเชื่อ)

ไก่ย่างชุมชนสามแยกภูเวียง (สามแยกไดโนเสาร์) มีความเป็นมาดังนี้ เมื่อราวปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีสามีภรรยาคู่หนึ่งชื่อนายเสริม (จารย์เสริม) และนางบึญมี นันดี ชาวบ้านกุดฉิม หมู่ที่ ๗ ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ได้พาครอบครัวมาอยู่ที่บริเวณสามแยกไดโนเสาร์ ด้านตะวันตกทางไปอำเภอภูเวียงซึ่งเป็นที่ดินของตนเอง (หัวไร่ปลายนา) ได้พบเห็นรถยนต์สายภูเวียง - ขอนแก่น หยุดรับ - ส่งผู้โดยสารที่ตรงนี้เป็นประจำ จึงมีความคิดจะหาสินค้ามาจำหน่ายเพื่อมีรายได้เสริมนอกจากการทำนา พอดีได้เห็นพ่อค้า แม่ค้าในตลาดอำเภอหนองเรือ วิ่งขายสินค้าตามรถโดยสารที่หยุดรับ - ส่งผู้โดยสารจึงคิดจะลองทำดู ๒ - ๓ ปีต่อมาจึงมีเพื่อนบ้านหลายคนมาทำอาชีพนี้บ้าง เช่น นางสมร นางประไพ นายประสิทธิ์ (ต่อมาคือร้านประสิทธิ์ไก่ย่าง) นางประยูร นายทองคำ (ต่อมาลูกดำเนินการต่อคือร้านไก่ย่างไดโนเสาร์) นางเลื่อน ขายน้ำ และนายเสมียน ป้อมสุวรรณ (ต่อมาคือร้านเสมียนไก่ย่าง) จนปัจจุบันมีผู้มายึดอาชีพขายไก่ย่างเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วมีมากกว่า ๑๐๐ ร้าน ทั้งสองข้างทางถนนมะลิวรรณ และทางไปภูเวียงมีอาหารมากชนิด เช่น ส้มตำ ย่างปลา คอหมูย่าง ลาบ - ก้อย ลาบปลา ลาบเป็ด แกงอ่อม แกงหน่อไม้ แกงเห็ดชนิดต่าง ๆ เครื่องดื่มทุกชนิด และมีร้านมีชื่อเพิ่มเติม เช่น ร้านหน่อยไก่ย่าง และร้านพรไก่ย่าง เป็นต้น

อัตลักษณ์ (ที่โดดเด่น)

ไก่ย่าง เป็นอาหารยอดนิยมของคนไทย ใช้รับประทานได้ตั้งแต่อาหารจานหลัก อาหารว่าง อาหารเรียกน้ำย่อย หรือกับแกล้ม ซึ่งในแต่ละพื้นที่จะมีสูตรเฉพาะแตกต่างกันออกไป ร้านพรไก่ย่าง จะย่างไก่ทั้งตัวแต่ต้องตัดขาถึงเล็บออก จะไม่เหมือนที่อื่น องค์ประกอบที่โดดเด่นไม่เหมือนร้านอื่น คือเมื่อสั่งไก่ย่าง ส้มตำ ทางร้านจะแถมชุดผักลวกพร้อมน้ำพริก และของหวาน ตามจำนวนผู้

มารับประธานไก่ย่าง และผู้มาซื้อไปรับประธานที่บ้านด้วย การย่างไก่ส่วนใหญ่มักจะนิยมทำให้ หนังกรอบ เนื้อนุ่ม และมีความหอมจากเครื่องเทศ โดยรับประทานกับข้าวเหนียว นอกจากนี้อาจมีการปรุงรสเพิ่มเติม เช่น ทาไก่ด้วยขมิ้น หรือทำเป็น ไก่ย่างนมสด ไก่ย่างน้ำผึ้ง เป็นต้น

ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมและทางจิตใจที่มีในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน นั้นๆ

เป็นอาชีที่สำคัญและมีชื่อเสียงของอำเภอหนองเรือ ดังคำขวัญที่ว่า "หนองเรือตระการ จักสานไม้ไผ่ ไก่ย่างทางพาด ตลาดกระหล่ำ เลิศหล้ำเพชรพลอยเจียรไนร พระใหญ่ภูเม็งทอง" ปัจจุบันอาชีพขายไก่ย่างบริเวณสามแยกไดโนเสาร์กลายเป็นชุมชนที่หนาแน่น เกิดมีอาชีพอื่นในวงจรนี้พึ่งพาซึ่งกันและกัน เช่น

- ไม้คีบไก่ (ไม้หีบ) พ่อค้าจากอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ นำมาจำหน่าย
- อาชีพถอนขน ชำแหละไก่นำมาส่งร้านไก่ย่าง
- ร้านขายของชำได้จำหน่ายเครื่องปรุงรวมถึงสินค้าอย่างอื่น
- อาชีพจักตอกไม้ไผ่นำมาขายสำหรับมัดไม้คีบไก่
- อาชีพเผาถ่านนำมาขายใช้ย่างไก่เพราะทำได้มีรสชาติดี

5. องค์ประกอบของอาหาร (สูตร)

เครื่องปรุงไก่ย่างสูตรพิเศษ ประกอบด้วย

1. เกลือ
2. ซีอิ้วดำตรานกยูง
3. ซอสฝาสีน้ำตาล
4. นมสด
5. กระเทียม
6. พริกไทยเม็ด
7. ชูรส
8. รสดี
9. น้ำปลา

ขั้นตอนการปรุง

- เตรียมไก่สดที่ชำแหละแล้วล้างให้สะอาดในกะละมังขนาดใหญ่
- นำเครื่องปรุงทั้งหมดลงผสมคลุกเคล้า (แต่ละอย่างมากน้อยตามสูตรของแต่ละบุคคล)
- หมักเนื้อไก่ทิ้งไว้ประมาณ 25 นาที
- นำไม้มาคีบขึ้นย่างบนเตาไฟ

6. วิธีการ ประกอบอาหาร (บรรยายพร้อมแนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า 10 ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบที่ปรับประยุกต์ และภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี จำนวน 1 แผ่น)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบดั้งเดิม

- ใช้ไก่พื้นบ้านถอนขนชำแหละเอง - ย่างขายเป็นชิ้น ๆ คือ ขาไก่ ปีกไก่ คอ และเครื่องใน (ใช้ไม้คีบย่างไฟ) - วิ่งขายตามรถโดยสารที่หยุดรับ - ส่งผู้โดยสาร - ราคาขายตั้งแต่ 1-5-10 บาท - เครื่องปรุงมีเพียงเกลือ ชูรส สีใส่อาหาร (สีเหลือง) และน้ำมันหมูสำหรับทาเนื้อไก่เวลาย่างไม่ให้ไหม้

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบดั้งเดิม และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

บรรยาย รูปแบบ วิธีการ แบบปรับประยุกต์(ถ้ามี)

- ใช้ไก่จากฟาร์มเลี้ยง (ประเภทไก่ซีน้ำหนักตัวละไม่เกิน 1 กิโล) - ย่างขายเป็นตัว ๆ ละ 100-130 บาท - ที่จำหน่ายเป็นร้านถาวรมีอาหารอย่างอื่นด้วย เช่น ส้มตำ ย่างปลา ลาบ-ก้อย ของหวานและเครื่องดื่ม - เครื่องปรุง (หมัก) มีหลายอย่างมากขึ้น

(แนบภาพนิ่งเป็นไฟล์นามสกุล JPEG หรือ TIFF ไม่น้อยกว่า ๑๐ ภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่ปรับประยุกต์ และ ภาพเคลื่อนไหว ลงแผ่นซีดี/วีซีดี)

เกรียติบัตรที่ชนะเลิศการประกวดไก่ย่าง

ท่านนายอำเภอหนองเรือและคณะกรรมการประกวดไก่ย่าง ถ่ายภาพร่วมกับคณะร้านพรไก่ย่าง

ร้านพรไก่ย่าง ร่วมจัดแสดงในงาน 51 ปี อำเภอหนองเรือ

ร้านพรไก่ย่าง ร่วมจัดแสดงในงาน 51 ปี อำเภอหนองเรือ

วัฒนธรรมอำเภอหนองเรือ ถ่ายภาพร่วมกับคณะร้านพรไก่ยาง

วัฒนธรรมอำเภอหนองเรือ ถ่ายภาพร่วมกับคณะร้านพรไก่ยาง

ไก่หมักได้ที่เตรียมใส่หีบ

ไก่ใส่หีบเตรียมย่าง

กำลังย่างไก่บนเตาถ่านใช้ไฟพอประมาณ

ไก่ย่างว่างขายหน้าร้าน

ผักลวกสำหรับแถมให้ลูกค้าที่มารับประธานไก่ย่าง หรือซื้อไปรับประธานที่บ้าน

ของหวานสำหรับแถมให้ลูกค้าทุกคนที่มารับประธานไก่ย่าง หรือซื้อไปรับประธานที่บ้าน

7. การสร้างงานและรายได้

7.1 มีความสามารถในการผลิตเชิงปริมาณ พร้อมแสดง สาธิตและจำหน่ายในโอกาสต่างๆ
มี
(ระบุเหตุผล)
ชุมชนสามแยกภูเวียง (สามแยกไดโนเสาร์) มีอาชีพขายไก่ย่างเป็นอาชีพหลัก สร้างรายได้ให้ครอบครัว ปัจจุบันสามแยกภูเวียง (สามแยกไดโนเสาร์) เส้นทางถนนมะลิวรรณ และสามแยกไปอำเภอภูเวียงมีร้านไก่ย่าง ประมาณ 100 ร้าน

7.2 การสร้างงานและรายได้ (ต่อครอบครัว/ชุมชน)
มี 44000 บาท/เดือน

8. ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ

ชื่อ – สกุล ผู้ประกอบการหรือกลุ่มผู้ประกอบการ
นางสุพาพร ประดับคำ
ชื่อ และที่อยู่ของร้านจำหน่ายอาหาร
68 บ้านกุดฉิม หมูที่ 7 ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก
68 บ้านกุดฉิม หมูที่ 7 ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
โทรศัพท์ 043-294229, 089-7094415 โทรสาร
E-mail

9. รางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ (ระบุชื่อรางวัล/เกียรติคุณที่ได้รับ หน่วยงานที่มอบ ปีที่ได้รับ)

- ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวด อาหารปลอดภัย อาหารสะอาดรสชาติอร่อย อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ประจำปี 2553
- ได้รับเกียรติบัตรการประกวดส้มตำ งานมหกรรมปลาร้าส้มตำอร่อย ประจำปี 2554 จาสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
- ได้รับเกียรติบัตรไก่ย่างสะอาดรสชาติอร่อย ปี 2556 อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

10. ผู้เรียบเรียงข้อมูล/ ผู้บันทึกข้อมูล/ รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล

ผู้เรียบเรียงข้อมูล นางถนอมศรี สนอุป
ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
วัน/เดือน/ปี ที่เรียบเรียงข้อมูล วันที่ 17 เดือน กันยายน ปี พ.ศ. 2557

ผู้บันทึกข้อมูล นางถนอมศรี สนอุป
ตำแหน่ง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

รายชื่อคณะกรรมการคัดสรรรากวัฒนธรรม ผู้รับรองความถูกต้องของข้อมูล
1. นายพลากร นครแก้ว
ตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอหนองเรือ
2. นายบุญหนัก สาดา
ตำแหน่ง รองประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอหนองเรือ
3. นายสนอง ทุมมูล
ตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลโนนทัน

ผู้ตรวจสอบและอนุมัติ นางเกศินี สวัสดี
ตำแหน่ง วัฒนธรรมจังหวัด
วัน/เดือน/ปี ที่อนุมัติ วันที่ 21 เดือน กันยายน ปี พ.ศ. 2557